

Remissyttrande över promemorian Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått den rubricerade promemorian på remiss. Brå tillstyrker promemorians förslag och anser att det är viktigt att kommuner ges stärkta förutsättningar för att bättre kunna skydda sig mot exempelvis infiltration, möjliggörare och brottslighet.

Förslag om registerkontroll vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning

Brå delar utredningens uppfattning om att äldre och personer med funktionsnedsättning har särskilda skyddsbehov. Brå tillstyrker utredningens förslag om att kommuner ges möjlighet till registerkontroller vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning. Brå anser dock att förslaget om att även göra registerkontroll mot misstankeregistret är en väl långtgående åtgärd som nogga bör övervägas.

Förslag om utökade uppgifter vid registerkontroll inför arbete med barn

Brå tillstyrker utredningens förslag om utökade uppgifter vid registerkontroll inför arbete med barn och instämmer i utredningens bedömning att barn i allmänhet, och särskilt barn med funktionsnedsättning, har särskilda skyddsbehov. Brå anser dock att förslaget om att även göra registerkontroll mot misstankeregistret är en väl långtgående åtgärd som nogga bör övervägas.

Förslag om registerkontroll i syfte att upprätthålla ett verksamhetsskydd

Förslaget om registerkontroller för ökat verksamhetsskydd innebär en betydande, men nödvändig, förändring. Brå tillstyrker förslaget och anser att det utgör ett bra komplement till andra säkerhetshöjande och förebyggande åtgärder som kommunerna kan vidta. Promemorians resonemang om vilka funktioner som skulle kunna anses vara att betrakta som kritiska, samt kommunernas varierande behov och förutsättningar, belyser dock på ett tydligt sätt de komplexa överväganden och den analys som kommunerna kommer ställas inför och behöva genomföra om förslaget genomförs. Det är därför av vikt att man i det fortsatta lagstiftningsarbetet tydliggör vilka tjänster som kan anses vara kritiska för att ge kommunerna ytterligare vägledning. Vidare anser Brå att det också är av vikt att en annan myndighet får i uppdrag att följa upp och utvärdera förslagets brottsförebyggande effekt.

Registerkontroller under pågående anställning

Brå tillstyrker förslaget att pågående anställningar inte ska omfattas av registerkontroller och delar utredningens bedömning att intrånget i den personliga integriteten skulle bli alltför stort i förhållande till syftet.

Brå har tidigare uttryckt att registerkontroller som ett *enskilt* verktyg är problematiska, därför att de endast redogör för omständigheter vid anställningstidpunkten (Ju2024/01511). Brå har också betonat att kommunsektorn, i större utsträckning än idag, behöver utreda och anmäla oegentligheter, tjänstefel och misstänkta brott begångna av anställda och uppdragstagare (se vidare Brå 2024:2).

Det är viktigt att inte fästa alltför stor tilltro till registerkontroller, eftersom ett blankt register inte ger arbetsgivaren ett fullständigt skydd. Exempelvis kan det finnas fall där en arbetssökande med dubbla medborgarskap begått eller dömts för brott i det land där han eller hon är medborgare, utan att dessa uppgifter blir synliga för kommunen inom ramen för den svenska registerkontrollen. Brå vill understryka att kommunernas systematiska säkerhets- och brottsförebyggande arbete måste prioriteras parallellt med de föreslagna registerkontrollerna. Detta för att bidra till en ökad motståndskraft mot infiltration, möjliggörare och brottslighet både vid rekrytering samt under pågående anställning eller uppdrag.

Anknytning till arbetsmarknaden minskar risken för återfall

Vid övervägandena om regleringarna är det viktigt att ha i åtanke att en anknytning till arbetsmarknaden minskar risken för återfall i brottslighet (Brå 2020:1). Å ena sidan har kommuner ett behov av att ges stärkta förutsättningar och få tillämpa registerkontroller för att skydda särskilt skyddsvärda individer. Detta behov bör dock vägas mot det återfallsförebyggande arbetet och behovet att ge individer som har avtjänat sitt straff möjligheten till återanpassning i samhället. Kontroller av arbetssökande kan även utgöra ett hinder för återanpassning eller återinträde i samhället.

Detta yttrande avges av tillförordnad generaldirektör Jonas Trolle efter föredragning av Anna Sundin Adolfsson, Karin Svanberg samt Victor Emanuel Mazilu.